

Erhvervsministeriet er i fuld gang med at evaluere planloven og har i december 2019 afholdt to velbesøgte debatmøder sammen med Dansk Byplanlaboratorium.

Nu skal planloven omskrives

Hvis Danmark skal nå de ambitiøse klimamål, som regeringen har vedtaget, så kræver det en aktiv planlægning. Det handler om hvad der bygges og hvor det bygges, det handler om forvaltningen af vores åbne land og det handler om vores transport. Regeringen bliver nødt til at gå lidt hårdt til værks ... vi skal op i gear. Alle redskaber skal tages i brug – herunder planloven. Men er den tidssvarende?

Af direktør Ellen Højgaard Jensen, Dansk Byplanlaboratorium

Sagt på debatmøderne "By og Land"

"Den gode planlov skaber rammer for, at butiksudviklingen sker i byerne. Et levende handelsmiljø betyder, at bylivet øges, attraktionskraften stiger, ejendommene bibeholder deres værdi, den sociale kapital styrkes, det offentlige rum bevares og landskaberne holdes fri for uskønne mega-strukturer. For nu at nævne nogen af fordelene."

Julie Holck, partner og grundlægger, LivingCities.

Erhvervsministeren har heldigvis større ambitioner end blot at evaluere planlovsændringerne fra 2017. Han har ønsket at få input til, hvordan planloven i øvrigt fungerer og hvordan loven kan bidrage aktivt til at nå regeringens klimamål om en reduktion på 70% i 2030. I den forbindelse har ministeriet sendt et omfattende spørgeskema ud til alle landets kommuner, de har afholdt debatmøder – og endelig har det fra den 6. december 2019 til den 31. januar 2020 været muligt for alle at indgive idéer og forslag til fremtidens planlov. Det er der 97 enkeltpersoner, kommuner og interesseorganisationer, der har benyttet sig af. Alle høringssvarene er tilgængelige på erhvervsstyrelsens hjemmeside. De fylder mere end 500 sider – og det er

spændende læsning. Byplanlaboratoriet har naturligvis også indgivet et høringssvar.

Fra vækst til genbrug

Udfordringen er, at planloven er skrevet for at fremme vækst. Vi ser da også at vi bygger stadigt større boliger og transporterer og længere og længere. Og forbruget stiger også. Den store opgave er at omskrive loven, så vi i langt højere grad kan planlægge for genbrug, cirkulær økonomi og omstilling. På landsplan handler det om at få opstillet nogle nationale mål, lokalt handler det om redskaber til politisk prioritering på tværs af sektorer og helt lokalt handler det om at omskrive lokalplankataloget, så man kan arbejde for bæredygtige bygninger og bydele.

Det mener Dansk Byplanlaboratorium om evaluering af planloven

Klimamålet skal indskrives i formålsparagraffen

Det er Byplanlaboratoriets klare opfattelse at klimakrisen udgør en grundlæggende ændring i forudsætningerne for den fysiske planlægning. Derfor bør CO₂-reduktion indskrives i formålsparagraffen.

Byarealer skal genbruges og flere arealer skal føres tilbage til naturen

Planloven er skrevet i en tid, hvor byvæksten skulle styres og støttes. Den tid er forbi. Hvis byerne bliver ved med at vokse arealmæssigt, så kommer vi til at bruge mere energi på transport, vi bruger energi på at bygge nye bygninger og infrastruktur, og at vi inddrager areal, der kunne bruges til andre formål – f.eks. energianlæg eller natur.

Målet er bruge det areal vi har før vi inddrager nyt. Målet er også, at flere arealer bliver ført tilbage til naturen ved udtagning fra landbrugsdrift. Vi skal udvikle nye planinstrumenter til den tiltrængte landområdefornyelse. Og nedslidte industriområder skal omdannes til nye blandede byområder med boliger, erhverv, service og kultur. Begge dele bør understøttes med bedre værktøjer til kommunerne.

Der skal udvikles grønne byområder

Mange lokale politikere ønsker at bruge lokalplanerne mere aktivt til at styrke den grønne omstilling, men de opdager ret hurtigt at det er meget vanskeligt. Derfor skal lovgivningen ændres.

Bæredygtigt byggeri fremmes bedst ved både at ændre bygningsreglementet og lokalplankataloget i planloven, så der bliver stillet flere krav til selve byggeprocessen ud fra en livscyklusvurdering. I øjeblikket fokuseres næsten kun på bygningers energifor-

brug i drift, og lokalplaner kan pt. slet ikke bruges til at regulere byggeriets bæredygtighed.

Der skal være social balance

Når vi omskriver planloven må vi ikke glemme den sociale bæredygtighed. Det er et stort problem, at vores velfærdssamfund er ved at knække over i flere dele – både mellem by og land og internt i byerne. Det er på høje tid at vi får bremset de sidste ti års opsplitning. Men mindre ulighed mellem by og land og internt i vore store byer kræver nye styringsmuligheder. I øjeblikket har kommunerne mulighed for at kræve 25 procent almene boliger i nye lokalplaner, men der bør parallelt hermed tænkes i andre former for billiggørelse af byggeriet og boligpriserne. Derfor bør kommunerne i lokalplaner kunne regulere boligtyper og ejerforhold i nybyggeriet i videre omfang end i dag.

Der skal planlægges på tværs af kommunegrænser

Der er behov for en mere overordnet tilgang til vort samlede bymønster i Danmark – ikke mindst i hovedstadsregionen og i det Østjyske bybånd. Den udvikling, der sker i dag, baseres ofte på hver enkelt kommunes indsats for at få størst mulig andel i byvæksten. Byplanlaboratoriet stiller f.eks. et konkret forslag om, at kommuner og stat skal kunne gå sammen og udvikle nye og gamle trafikale knudepunkter med kvalitet. Det er et instrument, der kan styrke byfortætning, få flere bilister til at skifte på stationerne og få flere til at tage cyklen eller gå til det nærmeste knudepunkt. Den vigtigste pointe er, at byudvikling og transport skal samtdænkkes langt bedre end det bliver i dag.

Læs det fulde høringssvar på www.byplanlab.dk

Sagt på debatmøderne "By og Land"

"Der er grund til at dreje lidt på knapperne i loven, baseret på den viden vi har i dag. Og derudover er der grund til snarest at forske og analysere meget mere i sammenhængene mellem byudvikling, byggeri, transport og adfærd i bredeste forstand."

Jes Møller, formand, Byplanlaboratoriet

"Man kan spørge sig selv, om den nuværende indretning af vores landskaber understøtter den fremtid, vi ser ind i, eller om vi, lidt firkantet sagt, planlægger i en fastlåst struktur (.....) Med det forøgede pres på det åbne land, er der brug for en lokal, sammenhængende og udviklingsorienteret planlægning med mulighed for at understøtte flere formål."

Trine Eide, planlægger, Herning Kommune

"Er lokalplankataloget forældet med for stort et fokus på arkitekturbestemmelser og for lille et fokus på grøn omstilling og social bæredygtighed?"

Peder Baltzer Nielsen, stadsarkitekt, Aalborg Kommune

Planloven

2017: Planloven bliver moderniseret. Kommuner og grundejere får flere muligheder. Det vedtages at loven skal evalueres i 2020

2019: Evalueringen af ændringerne suppleres med en mere grundlæggende evaluering af loven i forhold til målet om grøn omstilling

Jan 2020: Frist for høringssvar (ca. 90 indkomne forslag)

Juli 2020: Evalueringen afsluttes